

2022-05-23

TJÄNSTESKRIVELSE

Dnr: KS 2021/942

Motion – Utveckling av debattformatet i kommunfullmäktige

Motion den 20 september 2021 av Leonid Yurkovskiy (SD)

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

Kommunfullmäktige noterar att det pågår aktiviteter för att öka medborgarnas intresse för fullmäktigesammanträdena samt att det redan idag finns rekommendationer i arbetsordningen om tidsbegränsning av talartider. Ytterligare rekommendationer bedöms inte aktuella i nuläget, men kan aktualiseras vid en framtida översyn av arbetsordningen. Motionen är därmed färdigbehandlad.

Sammanfattning av ärendet

Motionären föreslår att kommunstyrelsen ges i uppdrag att, tillsammans med medborgare och akademi, utreda hur debattformatet kan utvecklas för att öka medborgarnas intresse för att följa fullmäktigesammanträdena.

I utredningen av motionen konstateras att val- och demokratinämnden bevakar demokratifrågor i kommunen och arbetar för att utveckla och fördjupa den demokratiska processen gentemot Nackaborna. Utifrån detta har nämnden bl.a. presenterat möjliga tillvägagångssätt för hur politikercaféet – allmänhetens frågestund – innan fullmäktiges sammanträden kan utvecklas för att öka medborgarnas intresse för sammanträdena. Vad gäller längden på fullmäktigedebatten, kan konstateras att en tidsbegränsning finns redan idag genom att fullmäktiges arbetsordning reglerar talartider för de ärenden som behandlas. Talartiderna utgör dock endast en rekommendation, då det utifrån ett yttrandefrihetsperspektiv finns begränsningar i möjligheten att frånta en talare ordet. Ytterligare rekommendationer bedöms inte aktuella i nuläget, men kan aktualiseras vid en framtida allmän översyn av arbetsordningen.

Förslagen i motionen

Motionären föreslår att kommunstyrelsen ges i uppdrag att, tillsammans med medborgare och akademi, utreda hur debattformatet kan utvecklas för att öka medborgarnas intresse för att följa fullmäktigesammanträdena.

Av motionen framgår bland annat följande:

- Motionären påpekar att fullmäktigedebatten i ett enskilt ärende kan ta timmar i anspråk. Samtidigt hör det inte till ovanligheterna att extrainsatta fullmäktigesammanträden måste äga rum för att klara av ärenden som bordläggs på grund av tidsbrist.
- Motionären efterfrågar en bred genomlysning på hur debattformen kan utvecklas för att öka allmänhetens intresse för den lokala politiken. Bland annat bör det utredas vilka debattformer och format som tilltalar medborgarna, samt tidsåtgången och upplägget på dessa.
- Det är viktigt att sammanträden är tillgängliga och intressanta för allmänheten. Diskussionerna bör vara tydliga, kärnfulla och respektera sammanträdestiden.

Ärendets beredning

Motionen har beretts av val- och demokratinämnden följt av en samlad bedömning som beretts av juridik- och kanslistaben, där synpunkter även har inhämtats från kommunfullmäktiges presidium. Ärendet behandlas vidare i kommunstyrelsen och därefter i kommunfullmäktige.

Val- och demokratinämndens synpunkter

Val- och demokratinämnden har yttrat sig över motionen utifrån sitt ansvarsområde, vilket är att bevaka demokratifrågor i kommunen och arbeta för att utveckla och fördjupa den demokratiska processen gentemot Nackaborna. Av de olika punkter som framförs i motionen har nämnden främst fokuserat på den som avser hur debattformen kan utvecklas för att öka allmänhetens intresse för den lokala politiken.

I sin roll att bevaka, utveckla och fördjupa de demokratiska processerna har nämnden genomfört flera aktiviteter. Två forskare har deltagit på val- och demokratinämndens sammanträden och givit sin syn på frågorna. Företrädare för Faluns kommun respektive Järfälla kommun har bidragit med sina erfarenheter av att arbeta med demokratifrågorna i en utpekad nämnd. Detta måste ses i relation till att alla nämnder har uppdrag att arbeta med dialog med Nackaborna. Utifrån dessa inspel arbetar nu nämnden med flera uppdrag för att utveckla de demokratiska processerna. Ett uppdrag är hur arbetet med medborgarförslag kan utvecklas och bli än mer effektivt, ett annat är politikercaféet innan fullmäktiges sammanträden.

Vad gäller politikercaféet – allmänhetens frågestund – finns bestämmelser i fullmäktiges arbetsordning. Val- och demokratinämnden har den 8 februari 2021 (VDN 2021/2) presenterat möjliga tillvägagångssätt för att utveckla denna frågestund. Nämnden ser att det inför varje fullmäktigesammanträde bör presenteras specifika frågor som medborgarna kan komma och diskutera vid politikercaféet. Det ska gälla frågor som är tänkta att komma upp på ett senare sammanträde, så att det finns en reell möjlighet att påverka de förtroendevalda inför beslutsfattandet. Tidpunkten för politikercaféet samt vilka frågeställningar som är aktuella ska annonseras i lokaltidning, på kommunens webbsida och i annat lämpligt media i syfte att nå så många medborgare som möjligt. Det åligger respektive parti att tillse att erforderligt antal ledamöter/ersättare närvarar för att svara på allmänhetens frågor. Hittills har sådana frågestunder dock inte kunnat genomföras med anledning av pandemin.

Mot bakgrund av det arbete som beskrivits ovan gör val- och demokratinämnden redan idag åtgärder för att öka allmänhetens intresse för den lokala politiken, vilket är ett av önskemålen som framförs i motionen.

Juridik- och kanslistabens samlade bedömning

Juridik- och kanslistaben kan inledningsvis konstatera att det inom ramen för val- och demokratinämndens uppdrag genomförs åtgärder för att öka allmänhetens intresse för den lokala politiken.

Juridik- och kanslistaben kan vidare även konstatera att vad gäller längden på fullmäktigedebatten finns redan idag en tidsbegränsning, genom att kommunfullmäktiges arbetsordning reglerar talartider för de ärenden som behandlas. Talartiderna utgör dock endast en rekommendation, då det utifrån ett yttrandefrihetsperspektiv finns begränsningar i möjligheten att frånta en talare ordet. I 2 kapitlet regeringsformen (RF) finns bestämmelser om att varje medborgare är tillförsäkrad yttrandefrihet gentemot det allmänna. Denna yttrandefrihet får endast begränsas genom lag och endast utifrån vissa i RF angivna intressen. Kommunallagen innehåller inget lagstöd för att begränsa en talares yttrandefrihet baserat på att innehållet i yttrandet inte är tillräckligt kärnfullt eller kortfattat.

Slutligen bedömer juridik- och kanslistaben, efter samråd med fullmäktiges presidium, att ytterligare rekommendationer i arbetsordningen inte är aktuella i nuläget, men kan aktualiseras vid en framtida allmän översyn av arbetsordningen. Oaktat hur regleringen i fullmäktiges arbetsordning ser ut, bör det ligga i

partiernas och de enskilda talarnas intresse att debattera och framföra sina åsikter på ett lättillgängligt och intresseväckande sätt.

Utifrån det som framförts ovan föreslår juridik- och kanslistaben att motionen ska anses färdigbehandlad.

Ekonomiska konsekvenser

De aktiviteter som genomförs för att utveckla och fördjupa den demokratiska processen och som beskrivits i ärendet, ligger inom ramen för val- och demokratinämndens budget.

Konsekvenser för barn

Information till och aktivt deltagande av Nackaborna i den demokratiska processen är en viktig beståndsdel i en demokrati. Alla aktiviteter som uppmuntrar till att fler engagerar sig i demokratifrågor gynnar även våra barn.

Handlingar i ärendet

Bilaga 1	Motionen
Bilaga 2	Protokollsutdrag från val- och demokratinämnden den 7 februari 2022, § 5, inklusive tjänsteskrivelse

Engin Ceylan
Kanslichef
Juridik- och kanslistaben

Rebecca Band
Kommunsekreterare
Juridik- och kanslistaben